

INFORMACJA O KONTROLI RYNKU WYROBÓW BUDOWLANYCH W 2009 R.

PODSTAWA PRAWNA

Podstawę prawną do sprawowania nadzoru nad rynkiem wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu, w tym do prowadzenia kontroli wyrobów budowlanych, stanowią dwie ustawy wraz z aktami wykonawczymi:

- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o wyrobach budowlanych* (Dz. U. Nr 92, poz. 881 z późn. zm.) oraz
- ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. *o systemie oceny zgodności* (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087 z późn. zm.).

System kontroli wyrobów budowlanych tworzą:

- organy nadzoru budowlanego, które prowadzą kontrole wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu oraz postępowania administracyjne w tym zakresie:
 - Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego,
 - 16 wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego,
- oraz - w zakresie wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu w systemie europejskim (*z oznakowaniem CE*) – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jako organ monitorujący funkcjonowanie systemu kontroli wyrobów.

PLAN KONTROLI WYROBÓW NA ROK 2009

Plan kontroli wyrobów budowlanych na rok 2009 przewidywał:

- przeprowadzenie **1041 planowych kontroli** u podmiotów, w tym 219 u producentów oraz 822 u sprzedawców,
- skontrolowanie **3343 wyrobów budowlanych**, w tym 1300 oznakowanych CE, w zakresie: ich oznakowania, dokumentacji wyrobów oraz prowadzenia badania wyrobów stosownie do potrzeb.

Zgodnie z przyjętym planem, za priorytetowe podczas kontroli uznano następujące grupy wyrobów budowlanych:

- wyroby prefabrykowane z betonu,
- drzwi, okna i wyroby związane,
- wyroby do izolacji cieplnej, w szczególności z wełny mineralnej,
- geotekstylii,
- urządzenia sanitarne,
- cement, wapna budowlane i spoiwa hydrauliczne,
- stal zbrojeniowa i sprężająca do betonu,
- wyroby podłogowe i posadzkowe,
- metalowe wyroby konstrukcyjne i wyroby pomocnicze,
- wyroby do pokryć dachowych,
- wyroby do budowy dróg,
- złożone systemy i zestawy do izolacji cieplnej z wyprawami tynkarskimi.

WYKONANIE PLANU KONTROLI W 2009 ROKU

W roku 2009 zrealizowano ogółem **1617 kontroli** wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu, w tym:

- 391 u producentów,
- 1221 u sprzedawców,
- 5 u podmiotów określonych jako „inny”.

508 kontroli (tj. 31 %) przeprowadzono jako kontrole doraźne, w tym:

- 379 rekontroli (tj. 75 %),
- 52 kontrole wykonane w wyniku przekazania informacji o nieprawidłowościach dotyczących wyrobów występujących na rynku (tj. 10 %),
- 36 kontroli dokonanych na wezwanie GINB (tj. 7 %),
- 41 kontroli, o których mowa w art. 30 ust. 4 ustawy o wyrobach budowlanych (tj. 8 %).

Skontrolowano ogółem **4686 wyrobów budowlanych**, w tym:

- 876 u producentów (18,7 %),
- 3798 u sprzedawców (81 %),
- 12 u podmiotów określonych jako „inny” (0,3 %).

Struktura skontrolowanych wyrobów, ze względu na ich oznakowanie, przedstawia się następująco (z wyłączeniem 481 wyrobów skontrolowanych podczas rekontroli):

- 48 % stanowiły wyroby oznakowane CE oraz CE i jednocześnie znakiem budowlanym (tj. 2008 skontrolowanych wyrobów, w tym 1883 oznakowanych CE i 125 oznakowanych podwójnie),
- 43 % - wyroby oznakowane znakiem budowlanym (tj. 1790 wyrobów),
- 8 % - wyroby nieoznakowane, podlegające obowiązkowi oznakowania (tj. 356 wyrobów),
- 1 % - wyroby jednostkowego zastosowania (tj. 51 wyrobów).

Udział skontrolowanych wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu w systemie europejskim (z oznakowaniem CE) był o 9 % wyższy niż przyjęty w planie kontroli.

(Wykres nr 1 i 2)

ASORTYMENT SKONTROLOWANYCH WYROBÓW BUDOWLANYCH

Kontrolami objęto, zgodnie z ustaleniami planu, te grupy wyrobów, które zostały wytypowane z uwzględnieniem specyfiki lokalnych rynków wyrobów budowlanych.

Podczas kontroli najczęściej nieprawidłowości stwierdzono w następujących grupach wyrobów:

- wyroby podłogowe i posadzkowe,
- urządzenia sanitarne,
- drzwi, okna i wyroby związane,
- wyroby prefabrykowane z betonu,

- geotekstylia,
- wyroby do wznoszenia murów,
- wyroby mające kontakt z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Pierwsze cztery grupy wyrobów nadal wykazują wiele nieprawidłowości w znacznej części województw, pomimo, iż kolejny rok zostały wskazane w planie jako priorytety do kontroli.

Najmniej zastrzeżeń budziły nw. grupy wyrobów:

- cement, wapna budowlane i spoiwa hydrauliczne,
- wyroby do budowy dróg,
- stal zbrojeniowa i sprężająca do betonu.

NIEPRAWIDŁOŚCI STWIERDZONE PODCZAS KONTROLI WYROBÓW BUDOWLANYCH W 2009 R.

Na 4686 wyrobów skontrolowanych w roku 2009, różnego typu nieprawidłowości i uchybienia stwierdzono w odniesieniu do 1300 wyrobów. Wyłączając z tej grupy wyroby skontrolowane w ramach rekontroli (481) w stosunku do 4205 skontrolowanych wyrobów, nieprawidłowości stwierdzono u 1269 (tj. u 30 % wyrobów objętych kontrolami), w tym:

- 296 wyrobów oznakowanych CE (tj. 16 %),
- 40 wyrobów oznakowanych CE i jednocześnie znakiem budowlanym (tj. 32 %),
- 563 wyrobów oznakowanych znakiem budowlanym (tj. 31 %),
- 356 wyrobów nieoznakowanych, z wyłączeniem wyrobów jednostkowego zastosowania (tj. 100 %),
- 14 wyrobów jednostkowego zastosowania (tj. 27 %).

Kontrolą oznakowania objęto 4150 wyrobów. W tej grupie stwierdzono nieprawidłowości w 1249 przypadkach (30 %), które dotyczyły:

- braku wymaganego oznakowania – 460 wyrobów,
- nielegalnego oznakowania wyrobu – 70 wyrobów,
- niewłaściwego oznakowania wyrobu (np. niewłaściwego umieszczenia znaku albo oznaczenia znakiem niezgodnym ze wzorem) – 60 wyrobów,
- braku obowiązkowej informacji dołączonej do wyrobu albo towarzyszącej oznakowaniu – 328 wyrobów,
- niewłaściwej obowiązkowej informacji dołączonej do wyrobu (np. błędna, niekompletna informacja) – 812 wyrobów.

Kontrolą dokumentów objęto 852 wyroby. W tej grupie stwierdzono nieprawidłowości dotyczące 305 wyrobów (36 %). Dotyczyły one:

- braku deklaracji zgodności wyrobu – 134 wyroby,

- niezgodnej ze wzorem, niekompletnej, błędnej deklaracji zgodności – 219 wyrobów,
- braku specyfikacji technicznej lub wskazania niewłaściwej, nieważnej specyfikacji technicznej – 298 wyrobów,
- braku właściwych badań typu – 113 wyrobów,
- braku lub nieprawidłowej zakładowej kontroli produkcji – 118 wyrobów,
- braku wymaganego certyfikatu zgodności – 23 wyroby,
- braku wymaganego certyfikatu zakładowej kontroli produkcji – 40 wyrobów,
- innych nieprawidłowości dotyczących dokumentacji wyrobu i oznakowania – 80 wyrobów.

Spośród 2 wyrobów oznakowanych CE poddanych badaniom, w przypadku jednego stwierdzono nieprawidłowości.

(Wykres nr 3)

Istotną część stwierdzonych nieprawidłowości (dotyczących 945 wyrobów) producenci lub ich upoważnieni przedstawiciele usunęli dobrowolnie podczas trwania kontroli (400) lub w krótkim czasie po jej zakończeniu, przed wszczęciem postępowania administracyjnego (142) albo po wszczęciu postępowania, lecz przed wydaniem decyzji nakładającej obowiązek usunięcia nieprawidłowości lub nakazującej wycofanie wyrobu z obrotu (403).

W 119 przypadkach usunięto nieprawidłowości w wyniku działań naprawczych – już po wydaniu przez organ decyzji nakładającej na producenta obowiązek usunięcia w wyznaczonym terminie określonych nieprawidłowości *(na podstawie art. 30 ust. 1 pkt. 1 albo art. 31 ust. 1 pkt. 1 ustawy o wyrobach budowlanych)*.

DZIAŁALNOŚĆ ORZECZNICZA WOJEWÓDZKICH INSPEKTORÓW NADZORU BUDOWLANEGO

W toku prowadzonych kontroli wydano ogółem **354 postanowienia**, w tym 353 dotyczące zabezpieczenia dowodów (głównie w postaci wyrobów budowlanych) na czas niezbędny do realizacji zadań kontroli.

W 2009 roku wojewódzcy inspektorzy nadzoru budowlanego wszczęli ogółem **764 postępowania administracyjne**, w tym 743 w sprawach wyrobów budowlanych niespełniających wymagań określonych w ustawie *o wyrobach budowlanych*, w wyniku których wydali ogółem **1060 orzeczeń administracyjnych**, z czego 248 (23 % wszystkich orzeczeń) dotyczyło wyrobów oznakowanych CE.

Ogółem organy wydały:

- 177 decyzji nakładających na producenta obowiązek usunięcia w wyznaczonym terminie określonych nieprawidłowości, w tym 44 dotyczących wyrobów oznakowanych CE,
- 169 decyzji skutkujących wpisem do KWZWB lub rejestru wyrobów niezgodnych z zasadniczymi lub innymi wymaganiami, w tym 35 skutkujących wpisem do rejestru administrowanego przez Prezesa UOKiK,

- 661 decyzji o umorzeniu postępowania, w tym 166 dotyczących wyrobów oznakowanych CE,
- 53 inne orzeczenia.

Do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego w 2009 roku wpłynęły m.in. 52 odwołania od decyzji wydanych przez wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego w sprawach dotyczących wyrobów budowlanych. Wydano ogółem, z upoważnienia GINB, 47 rozstrzygnięć - 31 decyzji i 16 postanowień, w tym:

- 14 decyzji uchylających zaskarżone decyzje i przekazujących sprawy do ponownego rozpatrzenia,
- 8 decyzji, którymi uchylono zaskarżone decyzje w całości albo w części i w tym zakresie orzeczono co do istoty sprawy bądź uchylono i umorzono postępowanie pierwszej instancji,
- 6 decyzji utrzymujących zaskarżone decyzje w mocy,
- 2 decyzje stwierdzające nieważność decyzji,
- 1 decyzję o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie nieważności decyzji.

W 2009 r. wpłynęły 2 skargi na rozstrzygnięcia GINB, z czego Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie 1 oddalił oraz 1 odrzucił.

KRAJOWY WYKAZ ZAKWESTIONOWANYCH WYROBÓW BUDOWLANYCH

W Krajowym Wykazie Zakwestionowanych Wyrobów Budowlanych (KWZWB) gromadzone są dane i informacje dotyczące wyrobów budowlanych podlegających oznakowaniu znakiem budowlanym, niezgodnych z wymaganiami określonymi w ustawie o *wyrobach budowlanych*.

Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego dokonuje wpisu do KWZWB, w przypadku wydania (przez WINB) jednej z decyzji administracyjnych, wymienionych w art. 15 ust. 2 ustawy, tj. w przypadku wydania nakazu wycofania z obrotu wyrobu budowlanego albo jego określonej partii (*na podstawie art. 30 ust. 1 pkt 2, art. 31 ust. 1 pkt 2 albo art. 31 ust. 2 ustawy*) lub wydania zakazu obrotu określoną partią wyrobu (*na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy*).

W 2009 roku wydano 134 decyzje skutkujące wpisem do KWZWB, w tym:

- 46 w wyniku kontroli u producentów,
- 88 w wyniku kontroli u sprzedawców.

W stosunku do niektórych podmiotów wydano więcej niż jedną decyzję, jak również niektóre decyzje dotyczyły więcej niż jednego wyrobu.

W 2009 roku w KWZWB **zamieszczono 112 wpisów** zakwestionowanych wyrobów budowlanych.

Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego, na wniosek wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego lub z urzędu, usuwa wpis w KWZWB w przypadku wystąpienia przesłanek, o których mowa w art. 15 ust. 3 ustawy. W 2009 roku usunięto łącznie 52 wpisy.

Od początku funkcjonowania KWZWB (tj. od 2004 r.), do Wykazu wpisano 637 wyrobów, a usunięto 353. Na koniec 2009 roku KWZWB zawierał 284 wpisy zakwestionowanych wyrobów budowlanych.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Zadania inspekcyjno-kontrolne zaplanowane na rok 2009, związane z kontrolą rynku wyrobów budowlanych, zostały wykonane zarówno w odniesieniu do liczby przeprowadzonych kontroli, zachowania proporcji kontroli u producentów i u sprzedawców, jak również liczby skontrolowanych wyrobów budowlanych. Z uwagi na wzrost udziału wyrobów oznakowanych CE w rynku, skontrolowano znacznie większą liczbę takich wyrobów w stosunku do zakładanej w planie.

Wśród wyrobów oznakowanych CE odnotowano wyraźnie niższy odsetek wyrobów nieprawidłowych w porównaniu z innymi grupami wyrobów (tj. 16 % nieprawidłowych wyrobów oznakowanych CE wobec 30 % wyrobów nieprawidłowych ogółem), co wskazuje na przywiązywanie przez producentów większej uwagi do prawidłowości oznakowania wyrobów w systemie europejskim.

Dwie grupy wyrobów objętych kontrolami, tj. *cement, wapna budowlane i spoiwa hydrauliczne* oraz *wyroby do budowy dróg*, które kolejny rok figurują w planie kontroli jako wyroby priorytetowe, znalazły się wśród wyrobów budzących najmniej zastrzeżeń, co wskazuje, iż dotychczasowe kontrole w dużej mierze przynoszą zamierzony skutek i eliminują większość napotykaných uchybień.

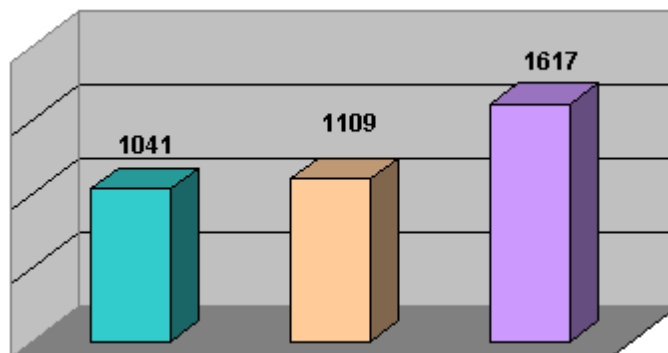
*Opracowanie:
Departament Wyrobów Budowlanych*

Warszawa, 30 kwietnia 2010 r.

Kontrole rynku wyrobów budowlanych

Kontrole u podmiotów

planowane kontrole u podmiotów	1041
wykonanie kontroli planowych	1109
wykonane kontrole u podmiotów ogółem	1617

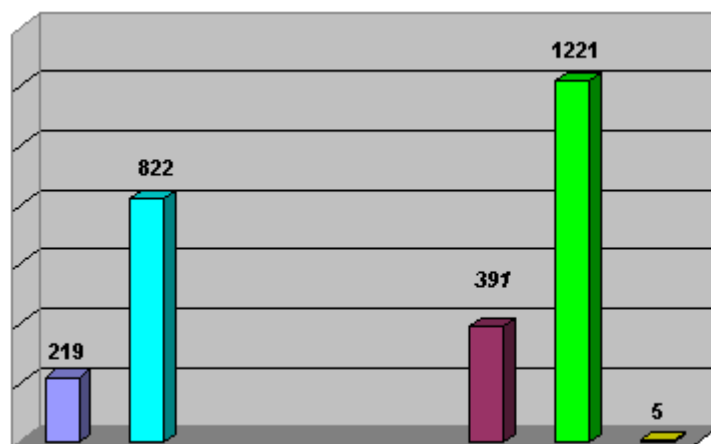

planowane kontrole:

u producentów	219
u sprzedawców	822

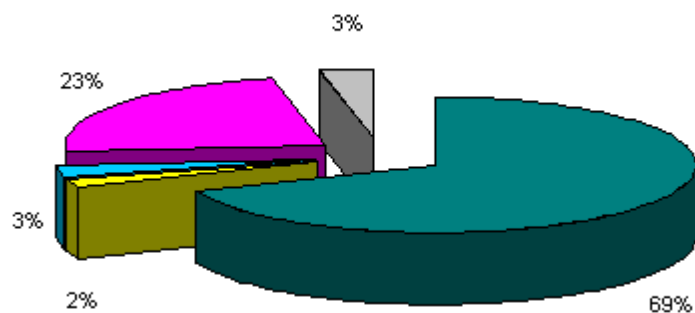
wykonane kontrole ogółem:

u producentów	391
u sprzedawców	1221
u innych podmiotów	5

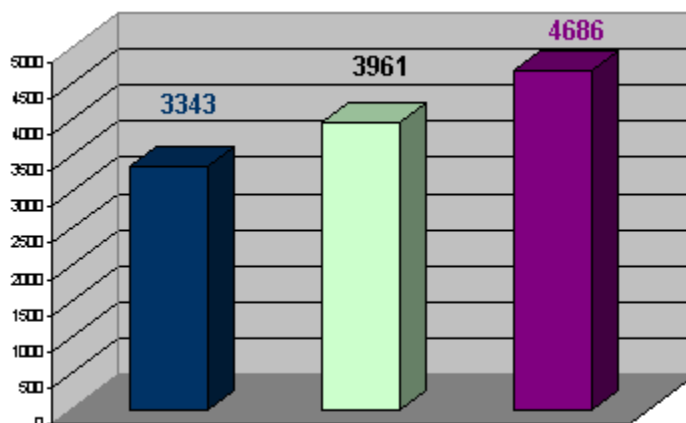
Struktura kontroli z uwagi na przyczynę ich przeprowadzenia

planowe	1109	69%
dorażne	508	31%
w tym:		
na wezwanie GINB	36	
na wniosek UOKiK	0	
na podstawie art. 30 ust. 4 (w tym w związku z art. 30 ust. 5)	41	
rekontrole	379	
inne	52	

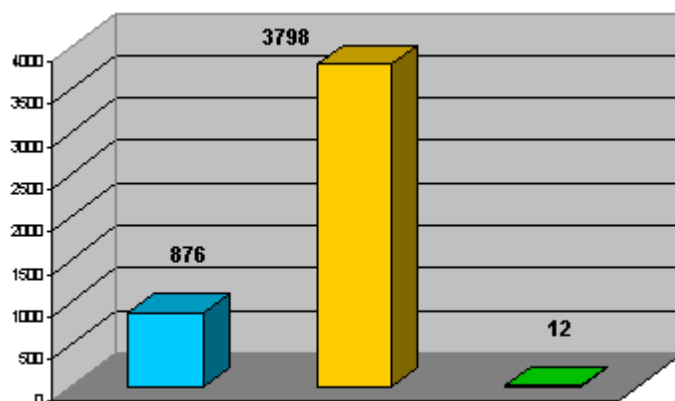
Skontrolowane wyroby budowlane

planowane wyroby do skontroloowania	3343
skontrolowane wyroby budowlane w toku kontroli planowych	3961
skontrolowane wyroby budowlane ogółem	4686

Skontrolowane wyroby:

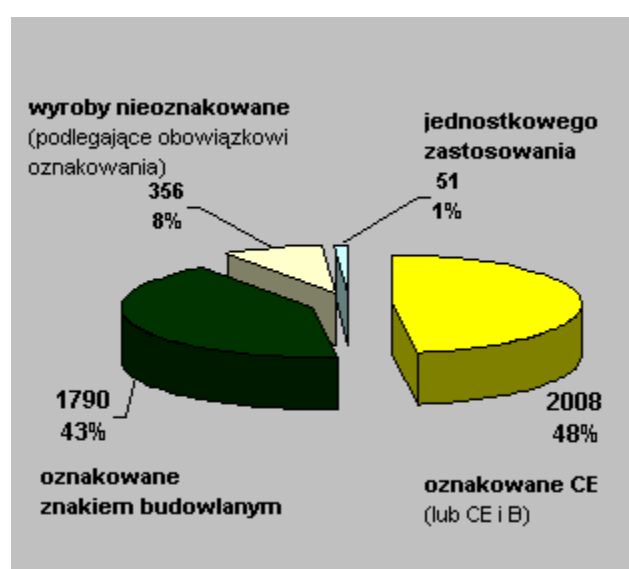
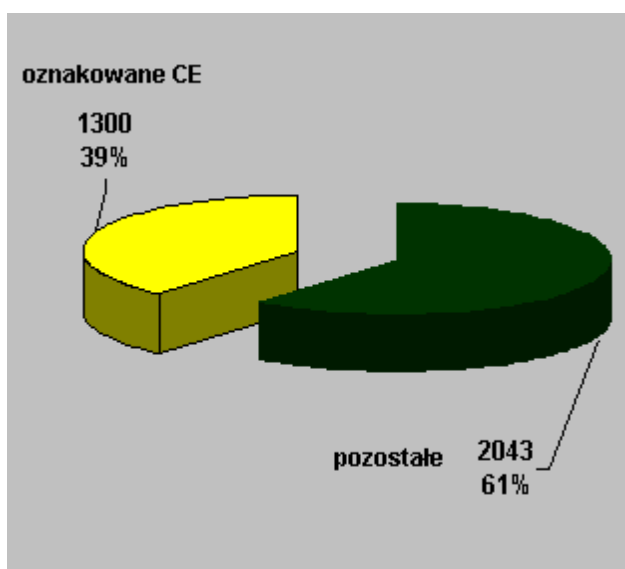
u producenta	876
u sprzedawcy	3798
u innego podmiotu	12

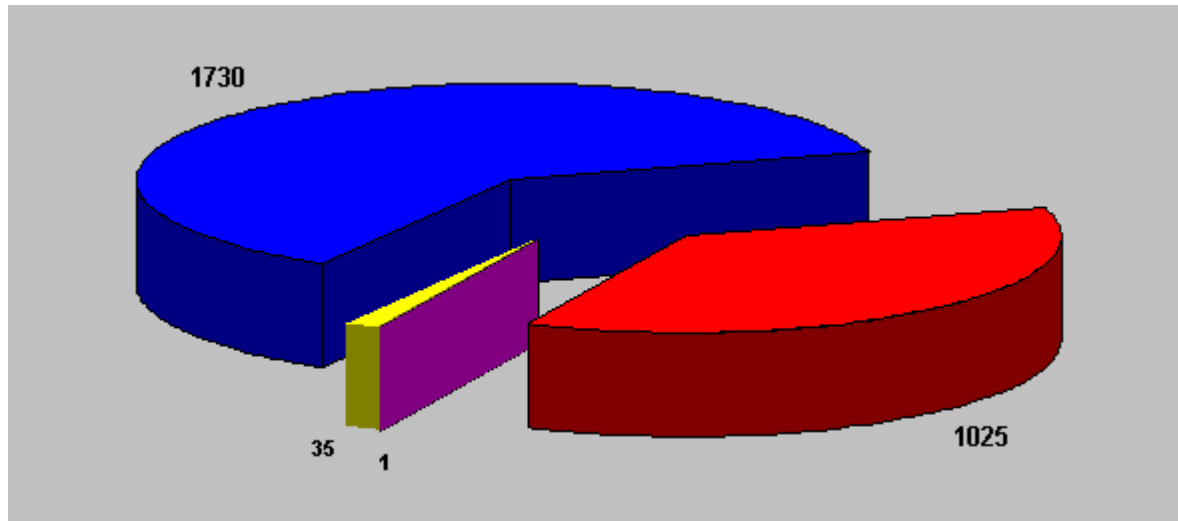
Skontrolowane wyroby ze względu na rodzaj oznakowania

planowane: ogółem 3343

wykonane: ogółem 4205
(bez 481 wyrobów objętych rekontrolami)

**Rodzaje nieprawidłowości dotyczące wyrobów budowlanych
stwierdzone w trakcie kontroli**

I grupa nieprawidłowości	
<i>Liczba nieprawidłowości dotyczących 1249 wyrobów</i>	
brak wymaganego oznakowania	460
nielegalne oznakowanie	70
niewłaściwe oznakowanie	60
brak obowiązkowej informacji	328
niewłaściwa, niekompletna informacja	812
II grupa nieprawidłowości	
<i>Liczba nieprawidłowości dotyczących 305 wyrobów</i>	
brak deklaracji zgodności	134
nieprawidłowa deklaracja zgodności	219
brak specyfikacji technicznej	298
brak właściwych badań typu	113
brak zakładowej kontroli produkcji	118
brak wymaganego certyfikatu zgodności	23
brak wymaganego certyfikatu zakładowej kontroli produkcji	40
inne nieprawidłowości dotyczące dokumentacji wyrobu	80
III grupa nieprawidłowości	
<i>Liczba nieprawidłowości dotyczących 1 wyrobu</i>	
nieprawidłowości wynikające z przeprowadzonych badań wyrobu	1
Inne nieprawidłowości	
<i>Liczba nieprawidłowości dotyczących 12 wyrobów</i>	